

Б

**ІЗНЕС-
НАВІГАТОР**

W

ISSN 2522-4751 (PRINT)
ISSN 2707-6172 (ONLINE)

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА»

БІЗНЕС-НАВІГАТОР

Науково-виробничий журнал

Випуск 3 (76) 2024

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

Редакційна рада:

Білоусова С.В. – доктор економічних наук, професор;
Левківський К.М. – кандидат історичних наук, доцент;
Шапошников К.С. – доктор економічних наук, професор;
Білоусов О.М. – доктор економічних наук, професор.

Головний редактор:

Прохорчук Світлана Володимирівна – кандидат економічних наук, професор.

Редакційна колегія:

Бойко Євгенія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент;
Борецька Наталія Петрівна – доктор економічних наук, професор;
Лепьохіна Олена Ваславіївна – доктор економічних наук, доцент;
Руснак Алла Валентинівна – доктор економічних наук, доцент;
Полякова Євгенія Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент;
Потишняк Олена Миколаївна – доктор економічних наук, професор;
Ткаченко Сергій Анатолійович – доктор економічних наук, професор;
Фокіна-Мезенцева Катерина Володимирівна – доктор економічних наук, доцент;
Шарко Маргарита Василівна – доктор економічних наук, професор;
Стратан Олександр Миколайович – доктор економічних наук, професор (Республіка Молдова).

У журналі опубліковано результати наукових досліджень з питань економіки та управління підприємствами (за видами економічної діяльності), а також економіки природокористування та охорони навколишнього середовища. Рекомендовано для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, фахівців у галузі економіки, управління, права державних і місцевих органів самоврядування. Усі права захищені. Повний або частковий передрук і переклади дозволено лише за згодою автора або редакції. При передрукуванні посилатися на «Бізнес-навігатор». Редакція не обов'язково поділяє думку автора і не відповідає за фактичні помилки, яких він припустився.

Реферативні бази даних: Index Copernicus, Google Scholar

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України
в галузі економічних наук (Категорія «Б») на підставі
Наказу МОН України від 2 липня 2020 року № 886 (Додаток № 4)**

Галузь науки: економічні.

**Спеціальності: 051 – Економіка, 071 – Облік і оподаткування,
072 – Фінанси, банківська справа та страхування, 073 – Менеджмент,
075 – Маркетинг, 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність.**

**Затверджено до друку та поширення через мережу Інтернет
відповідно до рішення Вченої ради Міжнародного університету бізнесу і права
(протокол від 29.08.2024 р. № 1)**

Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»
zareєстровано Міністерством юстиції України
(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 15586-4058ПР від 03.09.2009 року)

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою
програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

© Редакційна колегія, 2024

© Автори статей, 2024

© ЗВО «Міжнародний університет бізнесу і права», 2024

Науково-виробничий журнал

БІЗНЕС-НАВІГАТОР

Випуск 3 (76) 2024

Коректура • *Вікторія Бабич*

Комп'ютерна верстка • *Юлія Войтюк*

Засновник і видавець:

Заклад вищої освіти «Міжнародний університет бізнесу і права».
Адреса редакції: вул. 49 Гвардійської Дивізії, б. 37-А, м. Херсон, 73039
E-mail редакції: ebitda@helvetica.ua
Електронна сторінка видання: www.business-navigator.ks.ua

Формат 60x84/8. Гарнітура Times New Roman.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. друк. арк. 58,82.
Підписано до друку: 30.08.2024 р. Замов. № 0824/611. Наклад 100 прим.

Надруковано: Видавничий дім «Гельветика»
65101, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1
Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08
E-mail: mailbox@helvetica.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 7623 від 22.06.2022 р.

ЗМІСТ

Гринько Т.В., Петриняк У.Я., Артемчук А.І. ВПЛИВ ДИДЖІТАЛІЗАЦІЇ НА КРЕАТИВНІСТЬ БІЗНЕС-ТЕНДЕНЦІЙ.....	3
Бишовець Є.В., Россоха В.В. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	8
Ярема Я.Р., Андрущакевич К.О. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ: ВІДНОВЛЕННЯ ПІСЛЯ ВІЙНИ.....	13
Шкарупа О.В., Власенко Д.О., Македон Г.М. ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ТРАНСПОРТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ ЕКОНОМІКИ.....	19
Лукашик В.В. ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	26
Манжос М.М., Томашук І.В. ВИРОБНИЦТВО ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	31
Ищейкін Т.Є., Прийдак М.Д., Овчаренко П.Є. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА ПРОБЛЕМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....	39
Кріль Я.Я. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОДАТКОВИХ СИСТЕМ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЇ БЛОКЧЕЙНУ.....	48
Карпенко Є.А., Копайгора І.С., Карпенко В.С. МАЛІ ПІДПРИЄМСТВА: ФІНАНСОВИЙ СТАН В УМОВАХ ВІЙНИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ОПОДАТКУВАННЯ.....	54
Терлецька Ю.О. БІЗНЕС-СТІЙКІСТЬ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПРІОРИТЕТИ УПРАВЛІННЯ.....	60
Taraniuk Leonid, Taraniuk Karina, Demikhov Oleksii FEATURES OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS IN THE ECONOMY OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF ITS POST-WAR DEVELOPMENT.....	65
Череп О.Г., Бехтер Л.А. РОЛЬ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ.....	71
Holovachko Vasyl, Taranenko Sergiy, Zaborskyi Leonid NEW CONCEPTS FOR THE DEVELOPMENT OF ALTERNATIVE ENERGY HUBS IN THE DIGITAL ECONOMY.....	76
Мельник Б.Ю., Кушнеренко С.М., Левковська Т.А. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ЦИФРОВУ ЕКОНОМІКУ.....	81
Станкевич І.В., Сакун Г.О., Двоєнкін Є.М. РИЗИКООРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІЗАЦІЙ У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	87
Канигін С.М. РОЗРОБКА АЛГОРИТМІЧНИХ ТОРГОВИХ СТРАТЕГІЙ З ВИКОРИСТАННЯМ ГЕНЕТИЧНИХ АЛГОРИТМІВ.....	92
Коверга Д.О. МАРКЕТИНГ-ЛОГІСТИКА ТА ЇЇ РОЛЬ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	99
Охріменко А.Г., Опанасюк Н.А., Кулик М.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ТУРИЗМУ ТА ГОСТИННОСТІ В УМОВАХ СИСТЕМНИХ КРИЗ.....	104

Пернарівський О.В., Підсосонна Я.Г. СЕЛЕКТИВНІ РИЗИКИ ВКЛАДНИКІВ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	111
Kramskiy Serhii, Zakharchenko Oleg, Oleksandr Darushin OPTIONAL MECHANISM FOR FORMATION OF FREIGHT BUSINESS STRATEGIES OF SHIPPING COMPANIES.....	116
Антонюк К.Г. ПЕРЕДУМОВИ ТА ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ.....	124
Нагара М.Б. СИНЕРГІЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ЦИРКУЛЯРНOSTІ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ СИСТЕМІ: СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ ТА ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ.....	129
Добровольський В.В. ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДґРУНТЯ РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКЕТИНГУ.....	135
Леонідов І.Л. ЯКІСНІ ОЗНАКИ АТРИБУТІВ ПРИВЛАСНЕННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПРОДУКТУ.....	140
Рожко О.Д., Нестеров Є.В. РОЗБУДОВА СИСТЕМИ ПУБЛІЧНИХ ФІНАНСІВ ЯК УМОВА ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	146
Romaniukha Daria, Flehantova Anna STATISTICAL ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF TNC ON THE FUNCTIONING OF NATIONAL ECONOMICS ON THE GLOBAL MARKET.....	153
Вдовиченко А.М. МОДЕЛІ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ ДРУКОВАНИХ МЕДІА В ЕПОХУ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ.....	163
Bogatska Nataliia INVESTMENTS IN SOCIAL BUSINESS: FUNDRAISING AND CROWDFUNDING.....	168
Kudriashov Yevhenii EFFICIENCY AND PRIORITY AREAS FOR DEVELOPMENT OF STRATEGIC MANAGEMENT OF THE TOURIST DESTINATION KYIV IN THE CONDITIONS OF COVID-19 PANDEMIC AND MARTIAL LAW.....	173
Тіщенко Є.О. ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	179
Кабаненко А.О., Прохорчук С.В. СУТНІСТЬ РИЗИКІВ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	187
Хасцька О.П., Бабій І.І. ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ: АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ.....	191
Chernenko Yuri RISK MANAGEMENT IN UTILITY SERVICES	198
Kniazieva Tetiana, Maryna Anna FORMATION OF THE MARKET CONDITIONS AT THE PRESENT STAGE: THEORETICAL ASPECT.....	203
Маковоз О.С., Лисенко С.М. ПРОЄКТНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ.....	209
Рекуненко І.І., Борсук І.Д., Павленко О.О. АДАПТАЦІЯ СТРАТЕГІЙ HR ВІДПОВІДНО ДО СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО КОНТЕКСТУ УКРАЇНИ.....	214
Тарасов С.Ю. ВПЛИВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ ТА РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ.....	221
Boldov Andriy FINANCIAL DIGITALIZATION: ROLE AND SIGNIFICANCE FOR BANKING SERVICES.....	227

Волощук Т.В. HORIZON EUROPE: БЮДЖЕТ ЄС ЯК РЕСУРС ДЛЯ РОЗВИТКУ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІННОВАЦІЙ.....	232
Губіна О. Ю. ДЕТІНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ПОНЯТТЯ, ФАКТОРИ ТА МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ.....	238
Paliienko Tetiana CLUSTERIZATION OF INTERPRETATIONS OF THE CATEGORY “INNOVATION” AS A FACTOR OF ECONOMIC DEVELOPMENT.....	244
Гаврилко Т.О., Доманська О.М. ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО БІЗНЕС-ЛАНДШАФТУ.....	249
Юрганов М.Д. ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМИ РЕСУРСАМИ.....	256
Skorobogatova Natalia ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR INVESTMENT IN INNOVATION: NATIONAL AND INTERNATIONAL STANDARDS.....	262
Пігуль О.В., Глух В.П МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ УПРАВЛІННЯ БУДІВЕЛЬНИМИ ПРОЄКТАМИ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	267
Василенко С.В. РОЛЬ МАРКЕТИНГОВОЇ ПОЛІТИКИ РОЗПОДІЛУ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ.....	274
Лемішовська О.С., Дунаєвська А.В. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВЕДЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ.....	278
Ліпич Л.Г. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛІКІВ ДИСТАНЦІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ РОБОТОДАВЦЯ ТА ПРАЦІВНИКА	285
Пилипченко О.О. МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА В ЧАСИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ.....	291
Захаров Д.С. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ТА МІСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ ТРАНСПОРТ УКРАЇНИ.....	300
Тимкович О.І., Возна Л.Б. ХАРАКТЕРИСТИКА ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА МОТИВАЦІЮ ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ ТУРБУЛЕНТНОСТІ.....	306
Андрушкевич Н.В., Іськів М.З., Городецький Т.І. ФОРМУВАННЯ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОГРАМ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	311
Kulik Anna, Smyrnova Iryna, Haidarzhy Anzhela EFFECTIVENESS OF PERSONALIZED ADVERTISING IN DIGITAL MARKETING.....	316
Сєвідова І.О., Сусіденко О.В. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ДЛЯ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ.....	321
Швагірев М.Д. ЕФЕКТИВНА ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ СИСТЕМ ЗІ СПОЖИВАЧАМИ НА ОСНОВІ ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ ПОСЛІДОВНОСТІ ЗАМОВЛЕНЬ.....	325
Rosokhata Anna, Matvieieva Yuliia, Bolotna Tetiana ANALYSIS AND MULTI-CRITERIA OPTIMIZATION OF INVESTMENT SUPPORT OF THE WASTE MANAGEMENT SYSTEM FOR ENERGY.....	329
Бутенко В.М., Мацола О.А. УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ МИТНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ.....	336
Максютенко І.Є. РЕАЛІЗАЦІЯ МАРКЕТИНГУ ВЗАЄМОВІДНОСИН ЧЕРЕЗ АЙДЕНТИКУ БРЕНДУ.....	343

Польова О.Л. ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ ЛІСІВ: ОБЛІКОВО-ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ.....	348
Шпикуляк О.Г., Шеленко Д.І. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНСТИТУЦІЙНА АДАПТАЦІЯ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ДО ЗАСАД ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ.....	352
Filatova Hanna, Kravchenko Olena, Ovcharova Nataliia DYNAMICS OF PUBLIC INTEREST IN PUBLIC DEBT MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF ENSURING ECONOMIC SECURITY.....	361
Васютинська Л.А. ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО КРИЗЬ ПРИЗМУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ.....	369
Гладинець Н.Ю., Кузьменко В.М. ТЕОРЕТИЧНА СУТНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ.....	374
Єрко І.В. АНАЛІЗ І ДИНАМІКА РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ІНДУСТРІЇ: ЕКОНОМІЧНА СКЛАДОВА.....	382
Запухляк В.М., Бойда С.В. СИТУАЦІЙНИЙ ПІДХІД В УПРАВЛІННІ ПЕРСОНАЛОМ СУЧАСНИХ БІЗНЕС-СТРУКТУР.....	390
Петько С.М. ЕКОНОМІЧНИЙ ДИСКУРС ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАСАД РОЗУМІННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	395
Багорка М.О., Складенко К.В., Приходько А.В. СТРАТЕГІЧНІ ЗМІНИ НА ОСНОВІ ПОШУКУ ОПТИМАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ПІДПРИЄМСТВА.....	403
Гринчишин Я.М. ІНСАЙДЕРСЬКА ІНФОРМАЦІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ.....	410
Котковський В.Р., Самородов Б.В., Чхейло А.А. УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНИМИ ПРОЦЕСАМИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ: ГНУЧКА СТРАТЕГІЯ БІЗНЕСУ ЯК СПОСІБ АДАПТАЦІЇ ДО КРИЗОВИХ ЯВИЩ.....	417
Кубліцька О.В. ТЕНДЕНЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ РИНКУ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ В УКРАЇНІ.....	425
Смолич Д.В. МЕТОДИ ОЦІНКИ СТАНУ ТА ДИНАМІКИ РОЗВИТКУ НЕУРЯДОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	431
Буняк Н.М. ОБІРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ВПРОВАДЖЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ЗМІН НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	437
Китайчук Т.Г. РОЛЬ ЕТИКИ БУХГАЛТЕРА У ПОВОЄННІЙ ВІДБУДОВІ УКРАЇНИ.....	442
Конюхов В.С. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТОРГІВЛІ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ.....	447
Пороскун С.С. ПОБУДОВА МЕХАНІЗМУ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУМСЬКОГО РЕГІОНУ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	454
Седіков Д.В., Асауленко Н.В. ЦИФРОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК СУЧАСНИЙ ТРЕНД РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	459

Синюк О.В. ОГЛЯД ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ “СОЦІАЛЬНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”.....	466
Топорков О.Р. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ МАЛИХ ВЕНЧУРНИХ КОМПАНІЙ: 30 РОКІВ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	472
Бондар О.В., Фокіна-Мезенцева К.В. КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ.....	477
Красношапка А.В. Фокіна-Мезенцева К.В. ОСНОВНІ ВИКЛИКИ ТА ПРОБЛЕМИ СТАРТАП-ПРОЄКТІВ У СУЧАСНОМУ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩІ.....	487
Ільчов А.І. ЕКОНОМІКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГРОМАДСЬКОГО ТРАНСПОРТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	492
Юрченко О.Ю., Мухін О.О. ІНВЕСТИЦІЇ ЯК КЛЮЧОВА ПЕРЕДУМОВА РОЗВИТКУ РИНКУ НЕРУХОМОСТІ.....	496

CONTENTS

Hrynko Tetyana, Petrynyak Ulyana, Artemchuk Andriy THE INFLUENCE OF DIGITALIZATION ON THE CREATIVITY OF BUSINESS TRENDS.....	3
Byshovets Yevheniia, Rossokha Volodymyr INTERNET MARKETING PECULIARITIES IN TIMES OF WAR.....	8
Yarema Yaroslav, Andrushchakevych Karina TRENDS IN TAX POLICY DEVELOPMENT: RECOVERY AFTER THE WAR.....	13
Shkarupa Olena, Vlasenko Dmytro, Makedon Halyna PROBLEMS OF MODERNIZING TRANSPORT SUPPORT FOR ENTERPRISES IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF THE ECONOMY.....	19
Lukashyk Valeria ACCOUNTING SUPPORT OF AGRICULTURAL BUSINESS DURING THE WAR.....	26
Manzhos Maksym, Tomashuk Inna CROP PRODUCTION IN UKRAINE: CURRENT STATE AND DEVELOPMENT PROSPECTS.....	31
Ishcheikin Tymur, Priyda Mikita, Ovcharenko Polina PROSPECTS OF DEVELOPMENT AND PROBLEMS OF RESTORATION OF HUMAN CAPITAL IN WARTIME CONDITIONS.....	39
Kril Yaroslava DIGITAL TRANSFORMATION OF TAX SYSTEMS USING BLOCKCHAIN TECHNOLOGY.....	48
Karpenko Yevheniia, Kopaihora Ilona, Karpenko Vladyslav SMALL ENTERPRISES: FINANCIAL CONDITION IN THE CONDITIONS OF WAR AND INTERNATIONAL EXPERIENCE OF TAXATION.....	54
Terletska Yuliya BUSINESS SUSTAINABILITY OF THE BUSINESS ENTITY: FEATURES OF THE SECURITY PROCESS AND MANAGEMENT PRIORITIES.....	60
Taraniuk Leonid, Taraniuk Karina, Demikhov Oleksii FEATURES OF ATTRACTING FOREIGN INVESTMENTS IN THE ECONOMY OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF ITS POST-WAR DEVELOPMENT.....	65
Cherep Oleksandr, Bekhter Lilija THE ROLE OF PERSONNEL MANAGEMENT IN ENSURING THE COMPETITIVENESS OF INDUSTRIAL ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION	71
Holovachko Vasyl, Taranenko Sergiy, Zaborskyi Leonid NEW CONCEPTS FOR THE DEVELOPMENT OF ALTERNATIVE ENERGY HUBS IN THE DIGITAL ECONOMY.....	76
Melnyk Bogdan, Kushnerenko Serhii, Levkovska Tetyana INTERNATIONAL EXPERIENCE OF STATE REGULATION OF INVESTMENTS IN THE DIGITAL ECONOMY.....	81
Stankevych Iryna, Sakun Hanna, Dvoyenkin Yevhen RISK-ORIENTED APPROACH TO THE MANAGEMENT OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY OF ORGANIZATIONS IN MODERN CONDITIONS.....	87
Kanyhin Serhii DEVELOPING ALGORITHMIC TRADING STRATEGIES USING GENETIC ALGORITHMS.....	92
Koverha Dmytro MARKETING LOGISTICS AND ITS ROLE IN MODERN CONDITIONS.....	99
Okhrimenko Alla, Opanasiuk Nataliia, Kulyk Maria ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF THE FUNCTIONING OF TOURISM AND HOSPITALITY ENTITIES IN THE CONDITIONS OF SYSTEMIC CRISES.....	104

Pernarivskiy Oleksandr, Pidsosonna Yana SELECTIVE RISKS OF DOMESTIC BANKS DEPOSITORS IN WARTIME CONDITIONS	111
Kramskiy Serhii, Zakharchenko Oleg, Darushin Oleksandr OPTIONAL MECHANISM FOR FORMATION OF FREIGHT BUSINESS STRATEGIES OF SHIPPING COMPANIES.....	116
Antoniuk Kateryna PREREQUISITES AND FACTORS OF GASTRONOMIC TOURISM DEVELOPMENT.....	124
Nahara Maryna SYNERGY OF DIGITALIZATION AND CIRCULARITY IN THE MODERN ECONOMIC SYSTEM: STRATEGIC ASPECTS AND IMPLEMENTATION TOOLS.....	129
Dobrovolskyi Vitalii THEORETICAL BACKGROUND OF THE DEVELOPMENT OF ECOLOGICAL MARKETING.....	135
Leonidov Ihor QUALITY SIGNS OF ATTRIBUTES OF APPROPRIATION OF INTELLECTUAL PRODUCT.....	140
Rozhko Oleksandr, Nesterov Yevhen DEVELOPMENT OF THE PUBLIC FINANCE SYSTEM AS A CONDITION INTEGRATION OF UKRAINE INTO THE EUROPEAN UNION.....	146
Romaniukha Daria, Flehantova Anna STATISTICAL ANALYSIS OF THE INFLUENCE OF TNC ON THE FUNCTIONING OF NATIONAL ECONOMICS ON THE GLOBAL MARKET.....	153
Vdovychenko Andrii TRANSFORMATION OF BUSINESS MODELS OF PRINTED MEDIA IN TIMES OF DIGITALIZATION.....	163
Bogatska Nataliia INVESTMENTS IN SOCIAL BUSINESS: FUNDRAISING AND CROWDFUNDING.....	168
Kudriashov Yevhenii EFFICIENCY AND PRIORITY AREAS FOR DEVELOPMENT OF STRATEGIC MANAGEMENT OF THE TOURIST DESTINATION KYIV IN THE CONDITIONS OF COVID-19 PANDEMIC AND MARTIAL LAW.....	173
Tishchenko Ievgen INSTITUTIONAL PRINCIPLES OF RECOVERY AND RECONSTRUCTION OF THE ECONOMY OF UKRAINE.....	179
Kabanenko Andrii, Prokhorchuk Svitlana THE ESSENCE OF RISKS IN ENTREPRENEURIAL ACTIVITY.....	187
Khaietska Olha, Babiy Ihor DIGITAL INNOVATIONS IN THE AGRICULTURAL SECTOR: ANALYSIS OF EFFICIENCY AND PROSPECTS OF IMPLEMENTATION IN UKRAINE.....	191
Chernenko Yuri RISK MANAGEMENT IN UTILITY SERVICES	198
Kniazieva Tetiana, Maryna Anna FORMATION OF THE MARKET CONDITIONS AT THE PRESENT STAGE: THEORETICAL ASPECT.....	203
Makovoz Oksana, Lysenko Sergii PROJECT-BASED APPROACH TO ASSESSING THE DIGITAL TRANSFORMATION OF BUSINESS PROCESSES.....	209
Rekunencko Ihor, Borsuk Ihor, Pavlenko Olena ADAPTATION OF HR STRATEGIES ACCORDING TO THE SOCIAL AND POLITICAL CONTEXT OF UKRAINE.....	214
Tarasov Serhii IMPACT OF DIGITAL TECHNOLOGIES ON CHANGE MANAGEMENT AND DEVELOPMENT OF INNOVATIVE CULTURE.....	221

Boldov Andriy FINANCIAL DIGITALIZATION: ROLE AND SIGNIFICANCE FOR BANKING SERVICES.....	227
Voloshchuk Taras HORIZON EUROPE: THE EU BUDGET AS A RESOURCE FOR RESEARCH AND INNOVATION.....	232
Hubina Oksana UNSHADOWING OF THE NATIONAL ECONOMY: CONCEPT, FACTORS AND METHODS OF DETERMINATION.....	238
Paliienko Tetiana CLUSTERIZATION OF INTERPRETATIONS OF THE CATEGORY “INNOVATION” AS A FACTOR OF ECONOMIC DEVELOPMENT.....	244
Gavrillo Tetiana, Domanska Oleksandra ACTIVITIES OF UKRAINIAN ENTERPRISES IN THE CONDITIONS OF THE MILITARY BUSINESS LANDSCAPE.....	249
Yurganov Mykyta EVOLUTION OF THE CONCEPT OF HUMAN RESOURCE MANAGEMENT.....	256
Skorobogatova Natalia ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR INVESTMENT IN INNOVATION: NATIONAL AND INTERNATIONAL STANDARDS.....	262
Pihul Oleh, Glukh Vadym METHODOLOGY FOR EVALUATING CONSTRUCTION PROJECT MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT.....	267
Vasylenko Serhii THE ROLE OF MARKETING DISTRIBUTION POLICY IN ENSURING FOOD SECURITY OF THE COUNTRY.....	274
Lemishovska Olesia, Dunaievska Anastasiia DIRECTIONS FOR IMPROVING THE ACCOUNTING OF PAYROLL PAYMENTS UNDER MARTIAL LAW IN UKRAINE.....	278
Liubov Lypych COMPARATIVE ANALYSIS OF THE ADVANTAGES AND DISADVANTAGES OF REMOTE WORK FOR THE EMPLOYER AND THE EMPLOYEE.....	285
Pylypchenko Oleh MIGRATION POLICY IN TIMES OF INDEPENDENCE.....	291
Zakharov Denys ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND URBAN PUBLIC TRANSPORT OF UKRAINE.....	300
Tymkovych Oksana, Vozna Liubov CHARACTERISTICS OF FACTORS INFLUENCING PERSONNEL MOTIVATION IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC TURBULENCE.....	306
Andrushkevych Nataliia, Iskiv Mykhailo, Horodetsky Taras FORMATION AND OPTIMIZATION OF PROGRAMS OF STRATEGIC DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISE.....	311
Kulik Anna, Smyrnova Iryna, Haidarzhy Anzhela EFFECTIVENESS OF PERSONALIZED ADVERTISING IN DIGITAL MARKETING.....	316
Sevidova Iryna, Susidenko Oleksii ORGANIZATION AND IMPLEMENTATION OF FINANCIAL ACCOUNTING FOR SMALL AND MEDIUM-SIZED BUSINESSES IN UKRAINE.....	321
Shvahirev Maksym EFFECTIVE INTERACTION OF ORGANIZATIONAL AND TECHNOLOGICAL SYSTEMS WITH CONSUMERS ON THE BASIS OF DETERMINING THE OPTIMAL SEQUENCE OF ORDERS.....	325
Rosokhata Anna, Matvieieva Yuliia, Bolotna Tetiana ANALYSIS AND MULTI-CRITERIA OPTIMIZATION OF INVESTMENT SUPPORT OF THE WASTE MANAGEMENT SYSTEM FOR ENERGY.....	329
Butenko Vira, Matsola Oleg MANAGEMENT OF THE ENTERPRISE'S FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY BASED ON AN EFFECTIVE CUSTOMS SERVICE SYSTEM.....	336

Maksiutenko Iryna IMPLEMENTATION OF RELATIONSHIP MARKETING THROUGH BRAND IDENTITY.....	343
Polova Olena INVENTORY OF FORESTS: ACCOUNTING AND PRACTICAL ASPECT.....	348
Shpykuliak Oleksandr, Shelenko Diana ORGANIZATIONAL AND INSTITUTIONAL ADAPTATION OF AGRARIAN ENTREPRENEURSHIP TO THE PRINCIPLES OF THE EUROPEAN GREEN COURSE THE CONTEXT OF INTERNATIONAL ECONOMIC INTEGRATION.....	352
Filatova Hanna, Kravchenko Olena, Ovcharova Nataliia DYNAMICS OF PUBLIC INTEREST IN PUBLIC DEBT MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF ENSURING ECONOMIC SECURITY.....	361
Vasyutynska Lyudmyla INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP THROUGH THE PRISM OF KNOWLEDGE ECONOMY DEVELOPMENT.....	369
Hladynets Natalia, Kuzmenko Volodymyr THE THEORETICAL ESSENCE OF THE ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM.....	374
Ierko Iryna ANALYSIS AND DYNAMICS OF THE TOURISM INDUSTRY ENTITIES DEVELOPMENT: ECONOMIC COMPONENT.....	382
Zapukhlyak Volodymyr, Boida Svitlana SITUATIONAL APPROACH TO PERSONNEL MANAGEMENT IN MODERN BUSINESS STRUCTURES.....	390
Petko Stanislav ECONOMIC DISCOURSE OF THEORETICAL FOUNDATIONS FOR UNDERSTANDING DIGITAL ECONOMY.....	395
Bahorka Mariia, Skladdenko Kyrylo, Prykhodko Artem STRATEGIC CHANGES BASED ON THE SEARCH OF THE OPTIMAL ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF THE ENTERPRISE.....	403
Hrynchyshyn Yaroslav INSIDER INFORMATION AND ITS ROLE IN ENSURING THE EFFICIENT FUNCTIONING OF THE INVESTMENT FINANCIAL SERVICES MARKET.....	410
Kotkovskiy Volodymyr, Samorodov Borys, Chkheailo Anna MANAGING CORPORATE PROCESSES IN AN UNCERTAIN ENVIRONMENT: A FLEXIBLE BUSINESS STRATEGY AS A WAY TO ADAPT TO CRISIS PHENOMENA.....	417
Kublitska Olena TRENDS OF ENSURING STRATEGIC RESILIENCE OF THE E-COMMERCE MARKET IN UKRAINE.....	425
Smolych Dariia METHODS FOR ASSESSING THE STATE AND DYNAMICS OF DEVELOPMENT OF NON-GOVERNMENTAL ORGANIZATIONS.....	431
Buniak Nadiia JUSTIFICATION OF THE STRATEGY FOR IMPLEMENTING ORGANIZATIONAL CHANGES IN THE ENTERPRISE.....	437
Kytaichuk Tetiana THE ROLE OF ACCOUNTANT ETHICS IN THE POST-WAR RECONSTRUCTION OF UKRAINE.....	442
Koniukhov Vadym CONCEPTUALIZATION OF ACCOUNTING AND AUDIT OF MARKETING ACTIVITIES OF TRADE ENTERPRISES IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION.....	447
Poroskun Sergey BUILDING OF THE INNOVATIVE DEVELOPMENT MECHANISM OF THE SUMS REGION IN THE POST-WAR PERIOD.....	454

Sedikov Denys, Asaulenko Natalia DIGITAL MANAGEMENT AS A MODERN TREND DEVELOPMENT OF THE ENTERPRISE.....	459
Syniuk Oksana REVIEW OF APPROACHES TO DEFINING THE ECONOMIC ESSENCE OF THE CONCEPT OF “SOCIAL MANAGEMENT”.....	466
Toporkov Oleksii INTERNATIONALIZATION OF SMALL VENTURE COMPANIES: 30 YEARS OF RESEARCH.....	472
Bondar Oleksandr, Fokina-Mezentseva Kateryna CONCEPTUALIZATION OF DIGITAL TRANSFORMATION IN INTERNATIONAL BUSINESS.....	477
Krasnoshapka Andrii, Fokina-Mezentseva Kateryna THE MAIN CHALLENGES AND PROBLEMS OF STARTUP PROJECTS IN THE MODERN BUSINESS ENVIRONMENT.....	487
Ilichov Anton ECONOMIC AND ORGANIZATIONAL PROBLEMS OF THE DEVELOPMENT OF PUBLIC TRANSPORT UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE.....	492
Yurchenko Oleksandr, Mukhin Oleksii INVESTMENT AS A KEY PREREQUISITE FOR THE DEVELOPMENT OF THE REAL ESTATE MARKET.....	496

УДК 338.2:339.96

DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.76-60>

Шпикуляк О.Г.¹

доктор економічних наук, професор,
член-кореспондент Національної академії аграрних наук України,
учений секретар Інституту,
завідувач відділу підприємництва,
кооперації та агропромислової інтеграції
*Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки»
Національної академії аграрних наук України;*
професор кафедри адміністративного менеджменту
та альтернативних джерел енергії
Вінницький національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5257-5517>

Шеленко Д.І.

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9214-7258>

Shpykuliak Oleksandr

Doctor of Economic Sciences, Professor, Corresponding Member
of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine,
Learned Secretary of the Institute,
Head of the Department of Entrepreneurship, Cooperation and Agro-Industrial Integration
*National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics"
National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine;*
Professor of the Department of Administrative Management
and Alternative Energy Sources
Vinnitsia National Agrarian University

Shelenko Diana

Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor of Department of Entrepreneurship, Trade and Applied Economics
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНСТИТУЦІЙНА АДАПТАЦІЯ
АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ДО ЗАСАД
ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗЕЛЕНОГО КУРСУ
В УМОВАХ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

**ORGANIZATIONAL AND INSTITUTIONAL ADAPTATION
OF AGRARIAN ENTREPRENEURSHIP TO THE PRINCIPLES
OF THE EUROPEAN GREEN COURSE
THE CONTEXT OF INTERNATIONAL ECONOMIC INTEGRATION**

Визначено шляхи інституційної адаптації аграрного підприємництва для забезпечення переходу до вимог ЄС та на основі цього запропоновано рекомендації щодо просування зеленого курсу в аграрному секторі України. Доведено, що перехід до зеленого курсу має на меті запровадження найкращих світових практик, які можуть бути використані в українському аграрному секторі. Окреслено пропозиції щодо потреби привернути увагу до розвитку секторів «зеленої» економіки та до необхідності формування відповідної галузевої політики, яка організаційно-інституційно відповідає мотивам міжнародної економічної інтеграції. Узагальнено концепт механізму переходу аграрних підприємств України до умов Європейського Зеленого курсу. У статті розглянуто проблеми, з якими стикаються суб'єкти аграрного підприємництва на шляху

¹ Стаття підготовлена з представленням результатів досліджень О.Г. Шпикуляка, отриманих автором у рамках реалізації проекту Program „Badaj na Ukraine”

розвитку трансформації економіки до умов Європейського Зеленого курсу. Виокремлено, що застосування зелених технологій сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських аграрних підприємств як під час війни так і після її завершення. Опрацьовано результати опитування щодо щорічної оцінки прогресу компаній у виконанні своїх зобов'язань щодо зміни клімату, що дозволило оцінити, як вони виконують свої зобов'язання, де вони стикаються з труднощами, і що можна зробити для подальшого покращення переходу до Європейського зеленого курсу. Окреслено інституційні особливості в країнах ЄС які варіюються не лише між самими країнами, але й всередині них, залежно від рівня розвитку та механізмів захисту аграрного сектора. Доведено, що «зелена» економіка прагне змінити стимули в економічній системі, щоб державні та приватні інвестиції враховували всі витрати та вигоди, які вони створюють, що сприятиме перерозподілу людського та фінансового капіталу для підвищення добробуту людей і підтримки сталого розвитку. Результати дослідження показують, що адаптація аграрного підприємництва до умов Європейського зеленого курсу повинна узгоджуватися з чіткою регуляторною політикою держави надаючи нову інформацію про критичні процеси, які можуть вплинути на практичні зусилля до реформування політики для створення зеленої економіки.

Ключові слова: організаційно-інституційна адаптація, аграрне підприємництво, міжнародна економічна інтеграція, зелений курс, зелена економіка.

The priority directions for ensuring the organizational and institutional adaptation of agrarian entrepreneurship in Ukraine to EU requirements regarding the implementation of the European Green Course roadmap are characterized. It has been proven that the transition to a "green" course aims to introduce the best global practices that can be used in the Ukrainian agricultural sector. Proposals are outlined regarding the need to draw attention to the development of sectors of the "green" economy and the need to form an appropriate industry policy that organizationally and institutionally corresponds to the motives of international economic integration. The concept of the mechanism of the transition of agricultural enterprises of Ukraine to the conditions of the European Green Course is generalized. The article examines the problems faced by subjects of agrarian entrepreneurship on the path of transforming the economy to the conditions of globalization. It has been highlighted that the use of green technologies will help increase the competitiveness of Ukrainian agricultural enterprises both during the war and after its end. The results of the survey on the annual assessment of the progress of companies in meeting their commitments on climate change were developed, which allowed to assess how they are meeting their commitments, where they face difficulties and what can be done to further improve the transition to the European Green Course. Institutional features in the EU countries are outlined, which vary not only between the countries themselves, but also within them, depending on the level of development and mechanisms for protecting the agricultural sector. It has been proven that the "green" economy aims to alter incentives within the economic system so that public and private investments take into account all the costs and benefits they generate. This will contribute to the redistribution of human and financial capital to improve people's well-being and promote sustainable development. The results of the study show that the adaptation of agrarian entrepreneurship to the conditions of the European Green Course should be consistent with a clear regulatory policy of the state, providing new information about critical processes that can affect practical efforts to reform policies to create a "green" economy.

Key words: organizational and institutional adaptation, agrarian entrepreneurship, international economic integration, "green" course, "green" economy.

Постановка проблеми. Реалізація потенціалу аграрними підприємствами в Україні, незважаючи на складну безпекову й соціально-економічну ситуацію сьогодення, залежить від успішної міжнародної економічної інтеграції, входження на ринки й імплементації передових інституційних систем, моделей, організації господарювання. Достоту респектабельною в зазначеному ракурсі вважаємо модель, будовану на засадах реалізації положень Європейського Зеленого курсу. У проєкції на доцільність упровадження вона є перспективною в інтеграції національної економіки, зокрема аграрного сектору, до ЄС. Поступ у цьому напрямі потребує видозміни інституцій і механізмів регуляторної політики для організаційно-інституційної адаптації аграрного підприємництва.

У зазначеній важливості науково-практичного вирішення піднятої проблеми виходимо з переконання, що сільський сектор є своєрідним базисом соціально-економічного розвитку національної економіки. Аграрні форми господарювання завжди демонстру-

вали здатність конструктивно долати кризові періоди. За успішної міжнародної економічної інтеграції підвищується роль суб'єктів аграрного підприємництва зокрема у досягненні характеристик резильєнтності розвитку сільських територій. Це стосується безпосередньо зайнятості населення, формування добробуту сільських територій і відновлення втрат від впливу воєнного чинника. Останнє відзначається особливим першочерговим пріоритетом, який в новітній історії України вимагає концентрації усіх потенціалів та спроможностей.

У такому сенсі поглиблення й актуалізації потребує методологія створення інституцій організації ефективного функціонування господарських формувань активізацією євроінтеграції в інтересах якнайшвидшого якісного імплементації інноваційних практик агробізнесової діяльності. Відповідно науково-методичне розкриття проблематики організаційно-інституційної адаптації аграрного підприємництва до засад Європейського Зеленого курсу достоту очевидна необхідність

для забезпечення дифузії знань в царині вирішення проблем міжнародної економічної інтеграції України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Пізнавальні сентенції з означення засад і особливостей, а також визначення пріоритетів організаційно-інституційної адаптації аграрного підприємства до засад Європейського Зеленого курсу в умовах міжнародної економічної інтеграції формуються з урахуванням: концепції розвитку підприємницької діяльності; теорії організацій; методології інституціоналізму; «зеленої» економіки; теорій інтеграційних відносин в системі міжнародного економічного й ринкового обміну.

Модеруючи аналіз останніх досліджень та публікацій відзначаємо, що проблематика аграрного підприємства в сучасному дослідницькому вимірі актуалізована працями М. Маліка [1] – фундаментальні і прикладні напрацювання із загальної методології визначення сутності й функціональних характеристик підприємства, включаючи інституційні засади, кооперативно-інтеграційні сентенції; Ю. Лупенка [2; 3] – проблематика організаційно-економічного функціоналу різних форм [2] і розмірів аграрних підприємств [3]; Ю. Лопатинського – дослідження ролі селянських господарств та їх підприємницької діяльності у механізмі формування продовольчої безпеки [4]. Актуального поступу набули дослідження проблематики «зеленого» курсу та відновлюваного розвитку, зокрема у контексті організації функціонування аграрних підприємств на цих засадах – розроблюваної за активної участі зарубіжних вчених – J. Ali, S. Singh [5], S. Showka [6], J.A. Ocampo [7], N. Stoiko [8], P. Szyja [9], J. Patroniak, S. Szymanski [10], M. Woźniak, J. Nycz-Wróbel [11], Ю. Норберг [12], практиків у організації інституційного моніторингу [13], а також вітчизняних дослідників – О. Дребот [14; 15], В. Дишлик [14], І. Яцук [16] і Л. Моклячук [16], Д. Дармограй [17], Л. Дейнеко [18], Кицюк, Н. Науменко, В. Присяжнюк [19], О. Ходаківська [20] включаючи праці й авторів пропонованої статті [1; 3; 4; 21–25; 26]. Втім означення концептів і рекомендацій щодо удосконалення механізму організаційно-інституційної адаптації аграрного підприємства до засад Європейського Зеленого курсу потребує розширення горизонтів наукового пошуку, що відповідає пріоритетам розвитку національної сільськогосподарської системи з поглиблення міжнародної економічної інтеграції.

Формулювання завдання дослідження. Мета статті – визначити теоретико-практичні аспекти і концепт організаційно-інституційної адаптації розвитку аграрного підприємства до засад Європейського Зеленого курсу в умовах міжнародної економічної інтеграції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Європейський Зелений курс інституційно унормовує умови функціонування і структурну будову економіки. Курс офіційно було представлено у Європейському парламенті у 2019 році зі стратегічною метою досягнення в Європі до 2050 р. критеріїв кліматичної нейтральності. В інституційному сенсі реалізація «зеленого» курсу вимагає гармонізації політики держав-членів ЄС, узгоджено враховувати специфіку кожної держави для досягнення спільних цілей [9] в «озелененні» економіки. Таким способом вибудовується інституціона-

лізована система господарського порядку, яка утворює «зелену» економіку.

Поняття «зелена» економіка використовують для ідентифікації економіки, механізми й інституції функціонування якої відповідають принципам зменшення екологічних ризиків та екологічного дефіциту [6]. Тобто забезпечують екоорієнтовані відносини в системі організації-здійснення виробництва, розподілу, обміну та споживання [27]. Особливо актуальний даний концепт будови господарського порядку для аграрного сектору – потенційно і фактично основного ареалу «зелених» бізнесів.

Науковці [18] виділяють інструменти, що сприяють локалізації «зелених» виробництв, серед яких: «зелений» тариф на продукцію, що виробляється, оскільки він вважається одним із найефективніших для залучення інвестицій у сферу виробництва, наприклад: відновлюваних джерел енергії; податкові пільги; гарантії підключення нових підприємств до електричних мереж; довгострокові контракти на закупівлю всієї виробленої продукції; екологічна надбавка до вартості продукції; державні гранти на проведення науково-дослідних робіт, пов'язаних із розвитком «зелених» технологій. Разом з цим існує чимало проблем, які стримують процеси з організаційно-інституційної адаптації підприємства до засад «зеленого» курсу.

У зазначеному контексті, як показує аналіз публікацій та інформаційних джерел [1–27] – визнанням дослідниками є факт того, що стратегічним завданням в поглибленні теорії, розбудові методології і формуванні-дифузії знань щодо переходу до «зеленої» економіки є забезпечення еколого-орієнтованого, орієнтованого на сталий розвиток добробуту майбутніх поколінь.

Окрім зазначеного спектру суто економічних, господарських проблем, які слід віднести до ініціатив розвитку аграрного підприємства, науковці, зокрема А. Окампо [7], виділяють людські фактори, або проблеми соціалізації людини, які ми вважаємо такими, що детерміновані поведінкою особистості, а саме: міжчасовий характер добробуту: як добробут майбутніх поколінь, соціальна ставка (екологічні збитки, які створюються сьогодні, але повною мірою впливають на економічну діяльність лише в майбутньому – збитки, спричинені зміною клімату, втратою біорізноманіття або погіршення водних систем); ефект від погіршення навколишнього середовища та політика захисту як сукупного попиту, так і пропозиції; факт, що економічне зростання завжди є процесом структурних змін; якими будуть глобальні ініціативи в цій сфері фінансуватися [7]. Проблема визнана як глобальна у необхідності її вирішення на усіх рівнях соціальної, економічної, суспільної взаємодії людей і зокрема в царині розвитку підприємницької діяльності. Проте у значній мірі погоджуємося з висновком [22], що натепер в Україні інституційний механізм підтримки підприємства наслідують низьку ефективність, що спричинено відсутністю справжнього власника-господаря та впливом агрохолдингів [22, с. 244]. Особливим є наголос на широкому спектрі екологічних проблем, для вирішення яких необхідні зусилля, зокрема міжнародні [17] – за прикладом імплементації політики, як зазначає Д. Дармограй [17], запроваджуваної в ЄС саме в рамках реалізації Європейського Зеленого курсу, оскільки вона

сприяє розвитку інноваційних технологій, відновлюваних джерел енергії та енергоефективних технологій [17]. Як ми переконані – це стосується розвитку екологічного землеробства, вирощування органічних видів продукції рослинництва і тваринництва, харчових продуктів, а також «озеленення» несільськогосподарської діяльності.

На думку Н. Стойко [8] впровадження принципів «зеленої» економіки передбачає стимулювання та заохочення підприємств до розвитку органічного землеробства, реалізацію заходів з охорони земельних та водних ресурсів; залучення іноземних інвестицій для розвитку потенціалів відновлюваної енергії, також підвищення рівня екологічної освіти [8, с. 97].

Szyja P. доводить, що успіх «зеленої» економіки залежить від інноваційного потенціалу [9, с. 433–434], оскільки інноваційні рішення є можливістю до успіхів в царині міжнародної економічної інтеграції. Вважається, і варто погодитися, що така інституційна модель економіки – це є напрям економічної трансформації, який вказує на необхідність створення інноваційної структури, пов'язаної з концепцією сталого та збалансованого розвитку через «озеленення» економіки, розвиток «зелених» її секторів, розвиток «зелених» державних закупівель, «зелених» товарів та послуг, «зелених» робочих місць тощо [9, с. 434].

У зазначених організаційно-інституційних проєкціях усе це стосується аграрного підприємництва, а «зелені» ініціативи набувають все більшого поширення. Тому суб'єктам аграрного підприємництва варто акцентувати увагу на розвитку секторів «зеленої» економіки, а державі й уповноваженим нею органам – на формуванні відповідної галузевої політики, яка організаційно-інституційно відповідає мотивам міжнародної економічної інтеграції.

У країнах Європейського Союзу діє добре налагоджена інституційна система, яка регулює перехід підприємств на зелений курс забезпечує контроль за цим процесом. Це забезпечується якісними інститутами, що не тільки відповідають стандартам ЄС, але й захищають суспільні інтереси та враховують вимоги макроекономічних взаємовідносин. Інституційні особливості в країнах ЄС варіюються не лише між самими країнами, але й всередині них, залежно від рівня розвитку та механізмів захисту аграрного сектора. Особливо це стосується адаптації аграрних підприємств в Україні до умов Європейського Зеленого курсу.

«Зелений» курс набуває нового значення не тільки на теренах ЄС, але й за її межами. Пріоритетним його завданням стало скорочення імпорту викопного палива та збільшення частки відновлюваних джерел енергії. Динаміка «зеленого» курсу залежатиме від наявності та вартості капіталу, оскільки зростає також кількість країн, які змінюють свою енергетичну політику у частині використання атомної енергії. Тобто це вимагає значних інвестицій або великих витрат на системи забезпечення відновлюваних джерел енергії.

«Зелений» курс прагне досягнення кліматичної нейтральності, оскільки інноваційні технології майбутнього, такі як «зелений» водень (який виробляється без викидів та із використанням відновлюваних джерел енергії), затримання та зберігання CO₂, вимагатимуть значної кількості електроенергії.

Дослідники з Індії доводять, що є суттєвий зв'язок між розміром підприємств та впровадженням практик зеленої економіки, оскільки на можливість застосування «зеленого» курсу впливає: розмір підприємства; витрати на дослідження та розробки; міжнародна сертифікація якості; доступ до фінансування; ліцензування бізнесу та податкові ставки [5].

Інвестиції в «зелену» економіку не тільки зменшують ризики, пов'язані зі зміною клімату, енергетичними шоками, дефіцитом води та втратою екосистемних послуг, але й сприяють збільшенню зайнятості в довгостроковій перспективі. Оскільки зелені інвестиції зазвичай створюють більше робочих місць і мають значні переваги у скороченні бідності, вони особливо важливі у сільському господарстві, де впровадження «зелених» технологій підвищує продуктивність аграрних підприємств.

У зазначеному контексті розкриття проблеми наводимо результати опитування щодо щорічної оцінки прогресу компаній у виконанні своїх зобов'язань щодо зміни клімату за 2022–2023 рр. (табл. 1).

У щорічному звіті який публікує Climate Collaborative «Tracking Progress 2023», включалися і додаткові запитання, проте не всі компанії (тільки 76 компаній), що взяли на себе зобов'язання, відповіли на ці додаткові питання. Питання стосувалися такого характеру, як на рис. 1 та 2.

Адаптація аграрних підприємств України до умов Європейського Зеленого курсу (ЄЗК) передбачає впровадження нових технологій, стратегій та підходів, що відповідають екологічним вимогам Європейського

Таблиця 1

Результати опитування щорічної оцінки прогресу компаній у виконанні своїх зобов'язань щодо зміни клімату за 2022–2023 рр., %

Запитання до респондентів	2022	2023	Відхилення, 2023/2022
Боротьба зі зміною клімату є частиною бізнес-стратегії респондентів	75	72	-3
Просити постачальників вимагати або використовувати низьковуглецеві методи ведення сільського господарства	40	42	+2
Просити постачальників вимагати або використовувати низьковуглецеві методи ведення сільського господарства	40	42	+2
Навчили понад 80 % свого персоналу кліматичним зобов'язанням	50	45	-5
Створили для всіх співробітників можливості вчитися та брати участь у своїй роботі з кліматом	69	64	-5
Враховування клімату при розробці нових продуктів або пропозицій	85	74	-11

Джерело: звіт відображає відповіді 154 компаній [13]

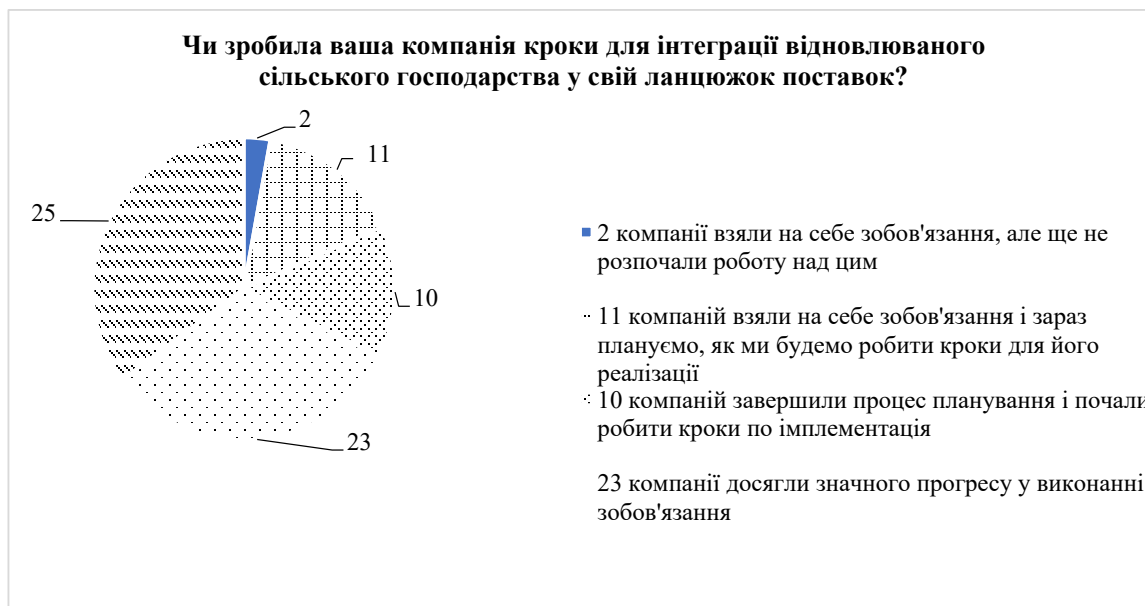

Рис. 1. Результати опитування компаній – додаткові запитання

Джерело: звіт відображає відповіді 71 компанії [13]

Союзу. На рис. 3 наведено концепт покрокового механізму, який допоможе українським аграріям означити дорожню карту впровадження засад «зеленого» курсу.

Цей покроковий концепт механізму дозволить аграрним підприємствам в Україні ефективно адаптуватися до вимог Європейського Зеленого курсу, підвищити конкурентоспроможність на міжнародних ринках та сприяти стійкому розвитку сільського господарства. Він (концепт) повинен враховувати і визнавати взаємозв'язок, мінливість, невизначеність і складність викликів, які постають перед підприємцями на шляху реалізації різних аспектів сталого розвитку як от – «зелений» курс.

Забезпечення організаційно-інституційної адаптації аграрних підприємств в Україні до умов Європейського Зеленого курсу є основою економічного зростання, створення додаткових робочих місць, під-

вищення доходів та забезпечення соціально-економічного добробуту населення. Це вимагає перегляду регуляторних рамок та встановлення нових стандартів і вимог для інвестицій у розвиток «зелених» бізнесів на селі й загалом формуванню потенціалу біоекономіки.

Потенціал біоекономіки залишається значною мірою невикористаним. Це формує мотивації та створює можливості для фермерів виробляти біопаливо, біоенергію та біопротеїнові корми з екологічними перевагами, органічну сільськогосподарську продукцію і продовольство, підвищуючи їхні доходи. Це важливі аспекти зокрема продовольчої безпеки, забезпечення населення, в проекції «від лану до столу», здоровою їжею.

Висновки. Для досягнення відповідності вимогам Європейського Зеленого курсу суб'єктам аграрного підприємництва необхідно проводити аналіз існуючих

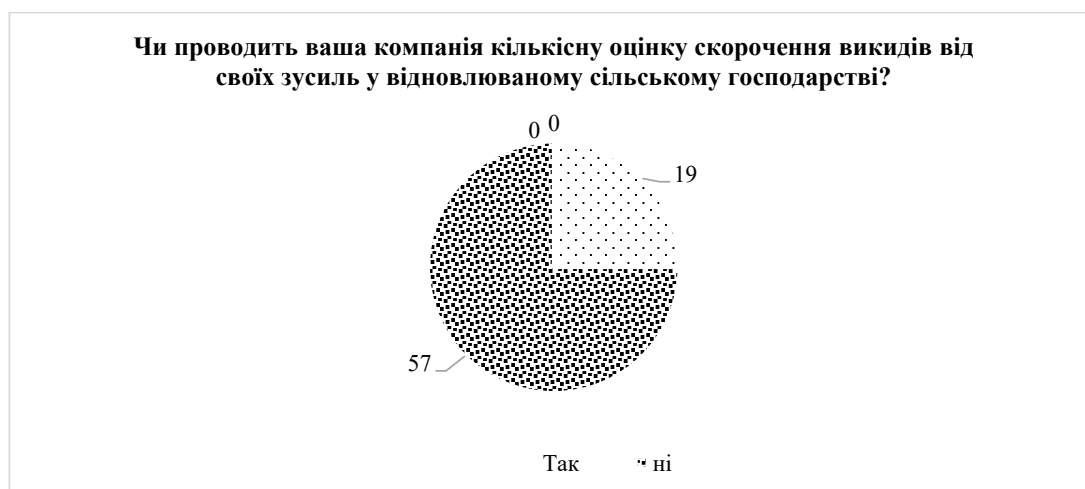

Рис. 2. Результати опитування компаній – додаткові запитання

Джерело: звіт відображає відповіді 76 компанії [13]

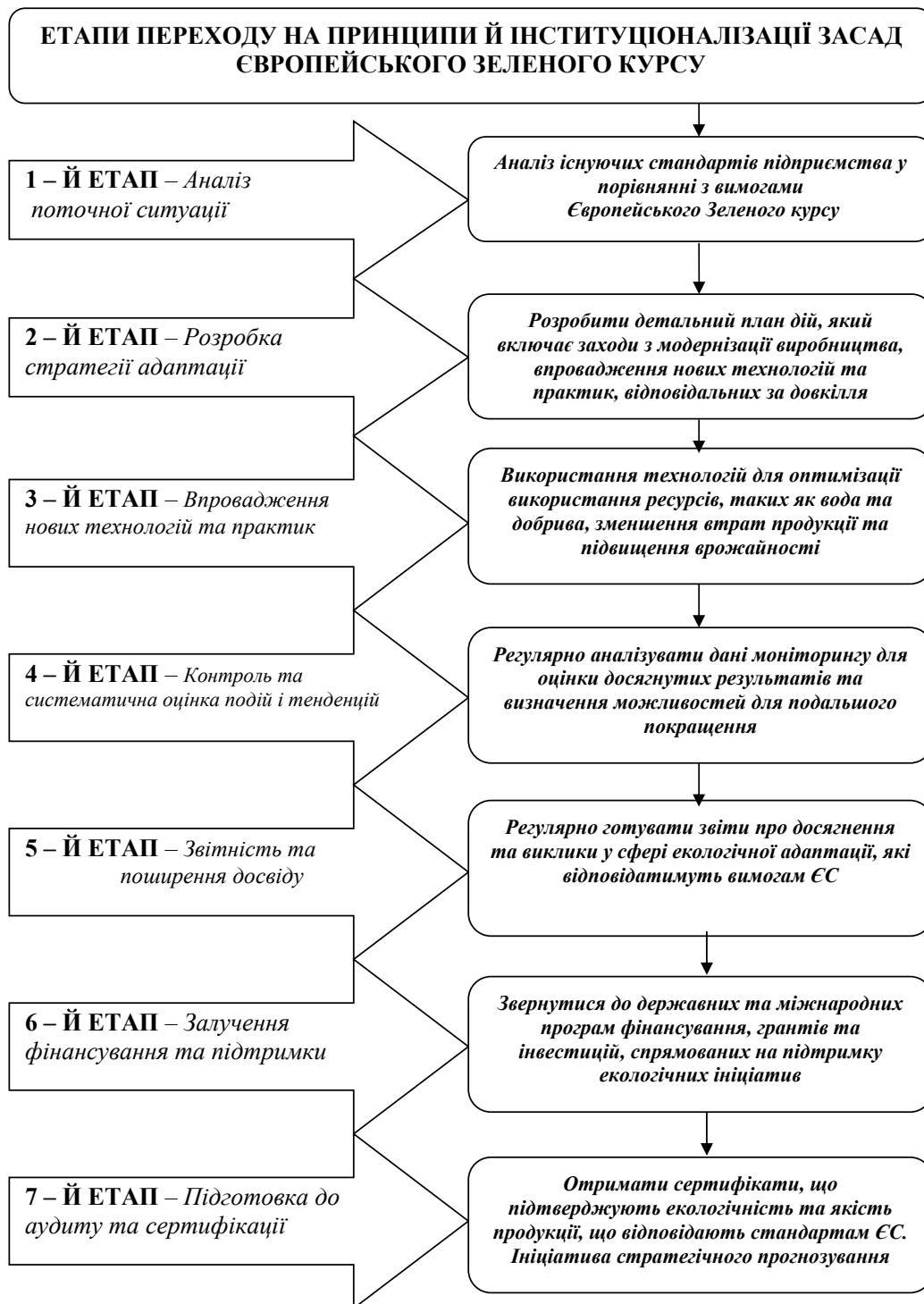

Рис. 3. Концепт механізму переходу аграрних підприємств України до умов Європейського Зеленого курсу (ЄЗК)

Джерело: складено за результатами методологічних узагальнень з аналізу літературних джерел [8–11]

стандартів та впроваджувати комплексний план модернізації, який включатиме екологічно відповідальні технології та оптимізацію ресурсів. Регулярний моніторинг і оцінка результатів дозволять своєчасно виявляти можливості для покращення плавного переходу на Європейський Зелений курс, а звіти про досягнення цих результатів сприятимуть прозорості й підзвітності процесів. Отримання сертифікатів відповідності стан-

дартам ЄС не тільки підтвердить екологічну якість продукції, але й забезпечить суб'єктам аграрного підприємства стійку конкурентну перевагу на європейському ринку.

Організаційно-інституційна адаптація та міжнародна економічна інтеграція суб'єктів аграрного підприємства в Україні до умов Європейського Зеленого курсу повинна включати: оцінку рівня між-

народних, державних та приватних інвестиції, які спрямовуватимуться на збільшення частки відновлювальних джерел енергії, зниження рівнів викидів CO₂; дослідження впровадження «зелених» облігацій, пільгового кредитування та субсидії на «зелені» проекти; участь аграрних підприємств у екологічно чистих, енергоефективних та низьковуглецевих проєктах, курс на купівлю та продажу вуглецевих сертифікатів; стимулювання та винагородження аграрних підприємств за поглинання вуглецю та можливість отримувати додатковий прибуток, водночас змен-

шуючи викиди парникових газів; підтримку стійких та розумних індустрій мобільності; декарбонізацію, яка має відбуватися з найменшими можливими витратами.

Адаптація аграрних підприємств до засад Європейського курсу повинна також ґрунтуватися на усталеному інституті громадянського діалогу, дорадчих групах з питань міжнародної економічної інтеграції, рекомендаціях створених науковцями, власниками бізнесів, а також виходячи із практик країн, в яких курс імплементовано.

Список використаних джерел:

1. Лупенко Ю.О., Малік М.Й., Шпикуляк О.Г. та ін. Підприємницька діяльність в аграрній сфері економіки: монографія / за ред. М.Й. Маліка. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2023. 208 с. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10026711>
2. Лупенко Ю.О. та ін. Перспективні форми організації господарської діяльності на селі: наукова доповідь. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2019. 114 с.
3. Лупенко Ю.О., Шпикуляк О.Г., Малік М.Й. та ін. Розвиток малих аграрних підприємств у ринковому інституційному середовищі: індикатори та ефективність. Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» / за ред. О.Г. Шпикуляка. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2017. 204 с.
4. Лопатинський Ю., Шпикуляк О., Шеленко Д., Кифяк В., Дюк А. Організаційно-інституційні практики посилення ролі селянських господарств у продовольчому забезпеченні населення в сучасних умовах. *Аграрна економіка*. 2022. Т. 15. № 3–4. С. 3–13. DOI: <https://doi.org/10.31734/agrarecon2022.03-04.003>
5. Ali J., Singh S. Ali, J. and Singh, S. Does the size of the firm matter in determining the adoption of green economy practices in India? *International Journal of Social Economics*, 2024. <https://doi.org/10.1108/IJSE-11-2023-0918>
6. Showka S. Exploring the Role of Technological Innovation in Business towards Green Economy. *Business Innovation & Responsibility*. 2023. URL: <https://academiaworldnews.com/exploring-the-role-of-technological-innovation-in-business-towards-green-economy/>
7. Ocampo J.A. The Macroeconomics of the Green Economy. Transition to a green Economy: Benefits, Challenges and Risks from a Sustainable Development Perspective, UN785 DESA. 2011.
8. Stoiko N. Green economy – the paradigm of sustainable development of agro-ecosystems in Ukraine zielona gospodarka – paradigmat stałego rozwoju agroekosystemów na Ukrainie. *International Journal of New Economics and Social Sciences*. 2016. № 1 (3). P. 90–99.
9. Szyja P. Zielona gospodarka w Polsce – stan obecny i perspektywy. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*. 2015. No. 41, 1. P. 432–447.
10. Patroniak J., Szymanski S. Zielona gospodarka Unii Europejskiej – aspekty prawne. *Zeszyty Naukowe Zbliżenia Cywilizacyjne*. 2020. No. XVI (3). P. 72–82. DOI: <http://dx.doi.org/10.21784/ZC.2020.018>
11. Woźniak M., Nycz-Wróbel J. () Zielona gospodarka szansą przezwyciężenia kryzysu ekologicznego w Polsce. *The green economy as an opportunity to overcome the ecological crisis in Poland*. 2017. No. 499. DOI: <https://doi.org/10.15611/pn.2017.499.32>
12. Норберг Ю. Прогрес. Десять причин з нетерпінням чекати на майбутнє / пер. з англ. Н. Мельник. Харків : Фоліо; Київ : БО «БФ Центр вільної економіки ім. Кахі Бендукідзе», 2019. 188 с.
13. Tracking progress report. URL: https://assets.nationbuilder.com/climatecollaborative/pages/2432/attachments/original/1702332907/2023_TRACKING_PROGRESS_REPORT.pdf?1702332907
14. Дребот О.І., Дишлик В.Р. Виклики та можливості вуглецевого фермерства. *Зелена економіка та низьковуглецевий розвиток: порядок денний для України* : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 15 грудня 2023 р.). Львів-Торунь : Liha-Pres, 2023. С. 24–26. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-337-1-5>
15. Інституціональне забезпечення збалансованого використання та охорони земель сільськогосподарського призначення: монографія / за наук. ред. акад. НААН О.І. Дребот. Київ : Аграрна наука, 2021. 280 с. DOI: <https://doi.org/10.31073/978-966-540-571-9>
16. Яцук І.П., Моклячук Л.І. Екологічні індикатори зеленого зростання сільського господарства: монографія. Київ : ДІА. 2018. 384
17. Дармограй Д. Вплив європейського зеленого курсу на трансформацію інвестиційної політики ЄС. *Економіка та суспільство*. 2024. No. (64). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-48>
18. Розвиток промисловості для забезпечення зростання та оновлення української економіки: науково-аналітична доповідь / за ред. д-ра екон. наук Дейнеко Л.В.; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогнозів НАН України". Київ. 2018. 158 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/348340139_Rozvitok_promislovosti_dla_zabezpecenna_zrostanna_ta_ponovlenna_ukrainskoi_ekonomiki
19. Кицюк І., Науменко Н., Присяжнюк В. Європейський зелений курс: можливості та наслідки для українського бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-87>
20. Khodakivska O., Martyniuk M., & Lupenko Yu. Prospective analysis of the “green” economy in the agricultural sector of Ukraine for the next 10 years. *Scientific Horizons*. 2023. No. 26(10). P. 163–179. DOI: <https://doi.org/10.48077/scihor10.2023.163>
21. Малік М.Й., Мамчур В.А., Шпикуляк О.Г. Інституціональне середовище та формування соціальної відповідальності аграрних підприємств. *Економіка АПК*. 2017. № 12. С. 5–13.
22. Шеленко Д.І. Організаційно-правові форми сільськогосподарських підприємств в економічному вимірі. Івано-Франківськ : Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2019. 476 с.

23. Шпикуляк О., Шеленко Д., Баланюк І. Управління економічним потенціалом у реалізації «зеленого» курсу розвитку сільських територій регіону. *Наукові інновації та передові технології*. Серія «Економіка». 2023. Вип. 12(26). С. 445–456. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-12\(26\)-445-456](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-12(26)-445-456)
24. Шпикуляк О.Г., Алексеева О.В. Потенціал аграрного підприємництва у формуванні інституційного механізму зайнятості населення: монографія. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2023. 200 с.
25. Шпикуляк О.Г., Пугачов М.І., Ксенофонтowa К.Ю. Розвиток підприємницької діяльності фермерських господарств на засадах Європейського Зеленого курсу за умов інституційного впливу воєнного стану. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. Вип. 2(11). С. 275–282. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.11-45>
26. Матковський П.С., Шеленко Д.І., Сас Л.С., Баланюк І.Ф. Інновацізація сільськогосподарських підприємств в умовах модернізації економіки. *European journal of economics and management*. 2019. Vol. 5. No. 2. P. 79–85. URL: <http://surl.li/rzqkq>
27. «Зелена» економіка: чому її фінансують світові компанії та як це працює в Україні. 2021. URL: <https://banker.ua/uk/projects/zelena-ekonomika-yak-ce-pracuye-v-ukraini/>

References:

1. Malik M. Y., Lupenko Yu. O., Shpykuliak O. H., ... Shelenko D. I. and others (2023) Entrepreneurial activity in the agrarian sphere of economy: monograph / under the editorship M. Y. Malika. Kyiv: NSC "IAE". DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10026710>
2. Lupenko Yu. O. et al. (2019) Prospective forms of organization of economic activity in the countryside: scientific report. Kyiv: NNC "IAE".
3. Lupenko Y. O., Shpykuliak O. H., Malik M. Y. etc. (2017) Development of small agricultural enterprises in the market institutional environment: indicators and efficiency. National Scientific Center "Institute of Agrarian Economy" / under the editorship O. H. Shpykuliaka. Kyiv: NNC "IAE".
4. Lopatynskiy Yu., Shpykuliak O., Shelenko D., Kyfiak V., Diuk A. (2022) Organizational and institutional practices of strengthening the role of peasant farms in the food supply for population in the current conditions. *Agrarian Economy*, is. 15, no. 3–4, pp. 3–13. DOI: <https://doi.org/10.31734/agrarecon2022.03-04.003>
5. Ali J., Singh S. Ali, J. and Singh, S. (2024) Does the size of the firm matter in determining the adoption of green economy practices in India? *International Journal of Social Economics*. DOI: <https://doi.org/10.1108/IJSE-11-2023-0918>
6. Showka S. (2023) Exploring the Role of Technological Innovation in Business towards Green Economy. *Business Innovation & Responsibility*. Available at: <https://academiaworldnews.com/exploring-the-role-of-technological-innovation-in-business-towards-green-economy/>
7. Ocampo J. A. (2011) The Macroeconomics of the Green Economy. Transition to a green Economy: Benefits, Challenges and Risks from a Sustainable Development Perspective, UN785 DESA.
8. Stoiko N. (2016) Green economy – the paradigm of sustainable development of agro-ecosystems in Ukraine zielona gospodarka – paradygmat stałego rozwoju agroekosystemów na Ukrainie. *International Journal of New Economics and Social Sciences*, no. 1 (3), pp. 90–99.
9. Szyja P. (2015) Zielona gospodarka w Polsce – stan obecny i perspektywy. *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, no. 41, 1, pp. 432–447.
10. Patroniak J., Szymanski S. (2020) Zielona gospodarka Unii Europejskiej – aspekty prawne. *Zeszyty Naukowe Zbliżenia Cywilizacyjne*, no. XVI (3), pp. 72–82. DOI: <http://dx.doi.org/10.21784/ZC.2020.018>
11. Woźniak M., Nycz-Wróbel J. (2017) Zielona gospodarka szansą przezwyciężenia kryzysu ekologicznego w Polsce. *The green economy as an opportunity to overcome the ecological crisis in Poland*, no. 499. DOI: <https://doi.org/10.15611/pn.2017.499.32>
12. Norberg Y. (2019) Progress. Ten reasons to look forward to the future / trans. from English N. Melnyk. Kharkiv: Folio; Kyiv: BO "BF Center of Free Economy named after Kahi Bendukidze".
13. Tracking progress report. Available at: https://assets.nationbuilder.com/climatecollaborative/pages/2432/attachments/original/1702332907/2023_TRACKING_PROGRESS_REPORT_.pdf?1702332907
14. Drebot O. I., Dyshlyk V. R. (December 15, 2023) Challenges and opportunities of carbon farming. Green economy and low-carbon development: the agenda for Ukraine: materials of the 4th International Scientific and Practical Conference. Kyiv. Lviv-Torun: Liha-Pres, pp. 24–26. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-337-1-5>
15. Drebot O. I. (eds.) (2021) Institutional support of balanced use and protection of agricultural lands: monograph. Kyiv: Agrarian Science, 280 p. DOI: <https://doi.org/10.31073/978-966-540-571-9>
16. Yatsuk I. P., Moklyachuk L. I. (2018) Ecological indicators of green growth of agriculture: monograph. Kyiv: DIA.
17. Darmograi D. (2024) The influence of the European green course on the transformation of EU investment policy. *Economy and society*, no. 64. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-64-48>
18. Deineko L. V. (2018) Development of industry to ensure the growth and renewal of the Ukrainian economy: a scientific and analytical report. DU "Instytut ekonomiky ta prohnozovan' NAN Ukrainy", Kyiv. Available at: https://www.researchgate.net/publication/348340139_Rozvitok_promislovosti_dla_zabezpechennja_zrostanna_ta_overnennja_ukrainskoi_ekonomiky
19. Kytsyuk I., Naumenko N., Prysiazhniuk V. (2023) The European Green course: opportunities and consequences for Ukrainian business. *Economy and Society*, no. 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-87>
20. Khodakivska O., Martyniuk M., & Lupenko Yu. (2023) Prospective analysis of the implementation of the “green” economy in the agricultural sector of Ukraine for the next 10 years. *Scientific Horizons*, no. 26(10), pp. 163–179. DOI: <https://doi.org/10.48077/scihor10.2023.163>
21. Malik M. I., Mamchur V. A., Shpykuliak O. H. Instytutsionalne seredovyshe ta formuvannia sotsialnoi vidpovidalnosti ahrarnykh pidpriemstv. *Ekonomika APK*, no. 12, pp. 5–13.
22. Shelenko D. I. (2019) Orhanizatsiino-pravovi formy silskohospodarskykh pidpriemstv v ekonomichnomu vymiri. Prykarpatskyi nats. un-t im. V. Stefanyka.
23. Shpykuliak O., Shelenko D., Balaniuk I. (2023) Management of economic potential in the implementation of the "green" course of development of rural areas of the region. *Scientific innovations and advanced technologies. Series «Economics»*, is. 12(26), pp. 445–456. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-12\(26\)-445-456](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-12(26)-445-456)

24. Shpykulyak O. G., Alekseeva O. V. (2023) The potential of agrarian entrepreneurship in the formation of the institutional mechanism of population employment: a monograph. Kyiv: NNC "IAE".

25. Shpykuliak O., Pugachov M., Ksenofontova K. (2024) Development of entrepreneurial activities of farms on the basis of the European green course under the institutional influence of the conditions of wartime. *Digital Economy and Economic Security*, no. 2, (11), pp. 275–282. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.11-45>

26. Matkovskiy P. Ye., Shelenko D. I., Sas L. S., Balaniuk I. F. (2020) Innovatyzatsiia silskohospodarskykh pidpriemstv v umovakh modernizatsii ekonomiky. *European journal of economics and management*, vol. 5, no. 2. pp. 79–85. Available at: <http://surl.li/rzqko>

27. "Green" economy: why it is financed by global companies and how it works in Ukraine. (2021). Available at: <https://banker.ua/uk/projects/zelena-ekonomika-yak-ce-pracyuye-v-ukraini/>